

Lesson 20

Nabi Ibrahim duk Isma'el

Panagna'an 16,17

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Me' duwe lesson dehellu amban inin nagna' ne kite magistadi istori sabab Nabi Ibrahim. Tagna' ēn Nabi Ibrahimin duma'in Ibrahim suga' si *Ibram*. Si lesson ellew inin takaletē bang **we'ey ginanti'an we' Tuhanin ēn si Ibramin manjari Ibrahim**.

Tagna' lesson ellew inin **istori makasuse** du pegge' niya' inaka sabab hinangan si Ibram bu ga' kasulutan Tuhanin. Niya' magpikil we' me' nabi Tuhanin ga'i du magduse. Saguwa' pa'in Lapal Tuhanin: “*Ga'i me' a'ahin pinagbidde' we' Tuhanin. Sali'-sali' kēmon kapagduse, bisan dambuwa' ga' niya' siye tapudji we' Tuhanin.*” (Roma 3:22,23) duk “*Bang pa'inte we' ga' kite bakas magduse, kuwe' du pa'inte we' Tuhanin dusta'an duk ga' enna'te me' panolo'nen dem ateyte.*” (1 Yahiya 1:10) Bakas kitete ne we' kēmon a'ahin – bata' ke atawa bahi', lella ke atawa dende, a'a ga'i ngata'uhan Tuhanin ke atawa nabi – kēmon siye kaleggeyan we' duse Apu' Adamin. Luwal hadja dembuwa' a'a ga'i kaleggeyan we' duse Apu' Adamin. Dembuwa' inin **Mangalekkatin** pinapitu we' Tuhanin si dunya nimbul madusehanin. Ga' iye kaleggeyan we' duse, pegge' pitu iye amban surga' – amban pala'ihan Tuhan Masutsihin.

Dem duwe lesson dehellu amban inin, kitete we' **nanggung Tuhanin we' hinangne si Ibram sama bangsa hadje duk importante**, duk Mangalekkatin paguwa' amban bangsa inin. Duwangan siye, si Ibram duk andanen, bahi' ne duk ga' niya' anakde, saguwa' masi pe si Ibram ga'i magduwe-duwe si me' bakas pina'in we' Tuhanin. Saguwa' ellew inin takaletē du we' pag labey ne sempū' tahun kemuwe sinanggupan tubu' we' Tuhanin si Ibram, **sinuleyan we' si Ibram “tinabangan” Tuhanin**

numanan sanggupnen. Saguwa' pegge' ga'i ne si Ibram katagadan, ka'ujudan hinangannen problema ekka.

Na, pasōng ne kite bi dem Kitab Tawrat supaya kitete bi bang ine hinang si Ibram duk si Sarai supaya niya' anakde sa pananggup Tuhanin. Si kapitulu sempukennem dem jūd Panagna'an pa'in Kitabin:

(Panagna'an 16) ¹ *Ga' anakan si Ibram amban andanen si Sarai. Manjari niya' dara'akan si Sarai dambuwa' dende amban lahat Misir inēnan si Hagar.* ² *Pa'in si Sarai pu si Ibram, "Ga' ku pa'anakan Tuhanin. Pī kew pa'ulid si dende dara'akanku miya'an. Kaw du ku ka'urungan anak amban iye."* *Pinakale we' si Ibram pina'in si Sarai miya'an.* ³ *Masa miya'an sampū' tahun ne siye la'i si lahat Kana'an. Manjari ineddo' we' si Sarai si Hagar, dende dara'akanne amban lahat Misirin hinangne luwa'ne.* ⁴ *Inulid we' si Ibram si Hagar, manjari ngiram ne iye. Pag kata'uhan si Hagar we' betteng ne iye ngalangkeu ne ateynen duk inudji' we' ne si Sarai, amunen.* ⁵ *Manjari pa'in si Sarai pu si Ibram, "Tege sā' kew si aku. Pinangurung we' ku dara'akankun si ka'u hinangnu anda saguwa' kuwe'itu pag kata'uhanne we' betteng ne iye, inudji' ne ku we' ne. Karayaw Tuhanin mangahukum kitehin."* ⁶ *"Na," pa'in si Ibram pu si Sarai, "ka'u ne magbaya' si dende iyan. Hinangun si iye ine-ine kabaya'annu." Manjari pinapeddi'an si Hagar we' si Sarai, hangkan lahi si Hagar.*

Manjari, kitete we' sabab hinangan si Ibram miya'an, niya' ne jānande magpeddi' atey duk manjari pagsasa'ande. Ngimbū si Sarai pegge' betteng ne si Hagar; si Hagar mandā'-dā' pegge' pinapeddi'an iye we' si Sarai. Hangkan lahi si Hagar.

Ubus pa'in Kitabin:

(Panagna'an 16) ⁷ *Takasuwa' si Hagar we' mala'ikat Tuhanin la'i si higad tuburan bohe' dem kapaslangan bulak lunglun...* ⁸ *Pa'in mala'ikatin, "O, Hagar. Ka'u dara'akan si Saraihin. Ambannu? Duk tungannu iyan?" Pa'in si Hagar, "Tiya' ku lahi amban si Sarai, amukun."* ⁹ *"Balik kew pī si amunun," pa'in mala'ikat Tuhanin, "duk magpadiyawa' kew si iye."* ¹⁰ *Pa'inne pe si iye, "Pa'ekkaku du manamal tubu'nun ngeregse' ga'i ne ta'itung ekkahannen.* ¹¹ *Iyu' ne kew betteng," pa'in mala'ikatin, "nganak du kew iyan lella. Ēnanun iye Isma'il (hātinin, Pakale du Tuhanin). Iye inin pangēnun pegge' pinakale du we' Tuhan pagsugulnun.* ¹² *Anaknu iyan kuwe' du hayep talun ga'i imen. Kuntarahanne a'ahin kēmon duk kuntarahan me' a'ahin du isab iye. Ga'i iye makajari magdembuwa' lahat duk me' ka'usbahannen," pa'in mala'ikatin.*

Manjari balik si Hagar si amunen si Sarai, sa dina'ak we' mala'ikat Tuhanin. *“Manjari anakan si Ibram lella amban si Hagar. Inēnan we' si Ibram anakne miya'an Isma'il. Panganak si Hagar Isma'ilin walumpū' duk ennem tahun ne umul si Ibramin.”* (Panagna'an 16:15,16) Na, sa miya'an inanakan **Isma'il**, iye sama kēmon bangsa Arabin. Pesōng-sōng kitete du we' inipat Isma'il we' Tuhanin duk niya' isab palanune para si iye, saguwa' Isma'il **duma'in** anak bakas pananggung Tuhan pu si Ibramin. Ga' du ginanti'an palanu Tuhanin we' hinangne si Ibram bangsa ba'ahu. Bang Tuhanin, ga' du magdayi'-dayi' kuwe' si Ibramin. Bang Tuhanin, luwal du tumananne me' sanggupnen, bisan bang si matahante kuwe' bentuk dayan. Inakahan kite dem Kitab we' dem sempuktellun tahun pag ubus inanakan Isma'il ga' niya' bissā Tuhanin pu si Ibram. Saguwa' dembuwa' ellew missā Tuhanin balik pu si Ibram.

Batsate amban dem kapitulu sempukpitu' duk pakalete bang ine pa'in Tuhanin pu si Ibram pag ubus iye ga' missā dem sempuktellun tahun miya'an. Hāp te'ed me' sōng binatsaten. Pa'in Kitabin:

(Panagna'an 17) ¹ *Pag ta'abut ne siyampū' duk siyam tahun umul si Ibramin, paguwa' Tuhanin si iye. Pa'in Tuhanin, “Aku Tuhan Tamanan Mabalakatanin. Subey te'ed bentel kawul-pi'lnun si pagmatahanku. ² Ngajanji' ku pagsulutante duwangan. Iye inin janji'kun,” pa'in Tuhanin. “Pa'ekkaku te'ed tubu'nun.”*

³ *Manjari pasujud si Ibram. Pa'in Tuhanin si iye, ⁴ “Payamanun, lu'u si ka'u janji'kun,” pa'in Tuhanin, “duk hinangte du kew sama me' kabangsa-bangsahan. ⁵ Duk pindahanku ne ēnnun,” pa'in Tuhanin. “Tinagna'an ma'in ga'i ne kew inēnan si Ibram saguwa' pangēnku ka'uhin Ibrahim ne. Hātinen, sama me' bangsa ekka pegge' hinangte ne kew sama me' bangsa ekka. ⁶ Pa'ekkaku manamal me' tubu'nun duk pamanjariku siye me' kabangsa-bangsahan. Niya' ne tubu'nun manjari me' sultan. ⁷ Tumananku janji'ku si ka'uhin duk si me' tubu'nu pangkat-mamangkatin. Janji'ku pagsulutante inin ga' niya' tamananne. Iye janji' pagsulutanten we' subey aku pagtuhanannun, ka'u duk me' tubu'nun. ⁸ Pangurungku du si ka'u duk me' tubu'nun lahat palu'uhannu kuwe'itu iyan. A'a liyu-liyu pe ka'am saguwa' pamusaka'ku tibu'ukan lahat Kana'an iyan si me' tubu'nun sa umul-umul duk aku subey pagtuhananden.”*

⁹ *Ubus pa'in Tuhanin pu si Ibrahim, “Bang ka'u, tuhutun du kēmon pagjanji'anten, bu duma'in hadja ka'u saguwa' sampay me' tubu'nu magpangkat-mamangkatin. ¹⁰ Sa inin subey tuhutbi duk me' tubu'bin pagjanji'anten: kēmon me' lellahin subey inislam. ¹¹ Pagislam inin tanda' pagjanji'anten bi. ¹² Si kēmon pangkatanbi, bang walum bahangi ne nakanak lellahin subey ne inislam....*

¹⁵ *Missā pe Tuhānin pu si Ibrahim. Pa'inne, "Si Sarai, andanun, da'a ne ēnanun si Sarai. Subey ne si Sara pangēnu iyehin.* ¹⁶ *Ledjiki'anku du iye, duk anakan du kew lella amban iye. Awe'," pa'in Tuhānin, "ledjiki'anku du si Sara duk hinangku du iye sa'i me' kabangsa-bangsahan. Niya' du me' tubu'nen manjari sultan."* ¹⁷ *Manjari pasujud Ibrahim duk magsaye iye. Pa'inne si dinen, "Anakan pe ente' ku kabahi'ku ne inin? Da hatuṣ tahun ne umulkuṣ. Duk nganak pe ente' si Sara bu siyampū' tahun ne umulnen?"* ¹⁸ *Manjari pa'inne si Tuhānin, "Bang du si' pahadjenu Isma'il."* ¹⁹ *Pa'in Tuhānin, "Awe', saguwa' asal anakan du kew lella amban si Sara, andanun. ēnanun anaknu inin si Ishak. Tumananku isab si iye janji'ku bakas pagsulutanten," pa'in Tuhānin. "Janji'ku inin ga' niya' tamananne saguwa' tumananku sampay si me' tubu'nen.* ²⁰ *Pasal Isma'il," pa'in Tuhānin, "takaleku pamāku-mākunu si aku sabab iyehin. Ledjiki'anku du iye duk pa'ekkaku isab me' tubu'nen. Magka'ekka te'ed siye tu'u dem dunya. Sampū' duk duwe me' tubu'nen manjari datu'. Manjari bangsa hadje du me' tubu' Isma'ilin.* ²¹ *Saguwa' janji'kun tumananku pu si Ishak anaknu anakan si Sara ka'u tahun namba."*

Na, taman inin ne hadja binatsate amban dem Kitabin ellew inin. Bakas kitete we' si Ibram pakale si andanen duk pa'ulid iye pu si Hagar, dara'akannen. Me' hinangan si Ibram iyan ga'i tewwa'. Si Isma'il, anak si Ibram duk si Hagarin, ga' sakup dem palanu Tuhānin we' hinangne bangsa ba'ahu duk sabab bangsa inin iledjiki'an kēmon bangsa dem dunyahin. Saguwa' **bisan a'ahin ga'i kapangandelan, masi du Tuhānin kapangandelan.** Manjari, kuwe' bakas tabatsaten, pag siyampuṣiyam tahun ne umul si Ibramin, pabagala balik Tuhānin si iye duk pabugtu'ne sanggupne dehelluhin si iye. Pa'inne, "Aku Tuhan Tamanan Mabalakatanin.... Hinangte du kew sama me' kabangsa-bangsahan. Duk pindahanku ne ēnnun, tinagna'an ma'in ga'i ne kew inēnan si Ibram saguwa' pangēnku ka'uhin Ibrahim ne. Pegge' hinangte ne kew sama me' bangsa ekka." Ginanti'an we' Tuhānin ēn si Ibramin manjari *Ibrahim*, hātinen **sama me' ekkahin**, pegge' iye gara' Tuhānin. Ginanti'an isab we' Tuhānin ēn si Saraihin manjari si **Sara**, hātinen **dayang-dayang**.

Hāp te'ed inin. Niya' maglewelekebini bahi' ne bu ga' niya' di anakde, si Ibram duk si Sarai. Kuwe'itu inurungan siye ēn ba'ahu we' Tuhānin supaya ta'akane bang ine sōng mapalabeyin. Si Ibram ginanti'an ēnnen manjari *Ibrahim*, hātinen **sama me' ekkahin**, duk Sarai ginanti'an du isab ēnnen manjari si **Sara**, hātinen **dayang-dayang**. Sōng inurungan siye **anak lella**, duk anakde inin manjari dembuwa' **bangsa**. Amban bangsa iyan **ekka sultan duk nabi** pitu si dunya duk ujudnen, **Manimbul dunyahin!** Bugtu' Tuhānin balakatan duk patut iye

pinudji salama-lama! Ga' takeyipatne me' bakas pananggupne pu Nabi Ibrahim matigelin ne.

Ine hinang Nabi Ibrahimin pag ubus pinabugtu' si iye we' Tuhanin sanggupnen we' urunganne iye anak bisan iye bahi'? Pa'in Kitabin: *“Pasujud Ibrahim duk magsaye iye. Pa'inne si dinen, “Anakan pe ente' ku kabahi'ku ne inin? Da hatus tahun ne umulkun. Duk nganak pe ente' si Sara bu siyampū' tahun ne umulnen?” Magsaye Nabi Ibrahim! Saguwa' duma'in iye magsaye pegge' ga'i iye kahagad saguwa' pegge' sinna iye.*

Pa'in Kitabin:

“Kinahagad we' Ibrahim sanggup Tuhanin duk bisan du ga' niya' ase-asene, asal ngase-ngase pe te'ed iye we' tuman du sanggup Tuhanin. Hangkan ujud tuman du duk manjari iye matetto'a me' kabangsa-bangsahanin. Sa bakas pananggup Tuhan si iyehin, pina'in dem kitab, ‘Me' tubu'nun ekka du iyan manamal kuwe' me' pote'anin.’ Masa pananggup Tuhan pu Ibrahim inin, tapit ne da hatus tahun umulnen. Kata'uhanne we' bahi' ne iye duk ga'i ne iye makajari anakan. Bu si Sara isab, andanen, kata'uhanne ga'i nganak. Saguwa' bisan ne kuwe' miya'an, ga' usa' sandelne si Tuhanin. Kahagad ne pa'in iye we' ujud tuman du sanggup Tuhan si iyehin. Ga' Ibrahim duwe-duwehan saguwa' pesōng ngabasag sandelne si Tuhanin duk pinudji we' ne Tuhanin. Kabugtu'anne te'ed we' asal tahinang Tuhanin du bakas pananggupnen.” (Roma 4:18-21)

Bisan sa miya'an, mabaya' kata'uhan Nabi Ibrahim bang ine mapalabey pu si Isma'ilin, anakne duk dara'akannen si Hagar. Pa'in Tuhanin:

“Pasal Isma'il, takaleku pamāku-mākunu si aku sabab iyehin. Ledjiki'anku du iye Manjari bangsa hadje du me' tubu' Isma'ilin. Saguwa' janji'kun tumananku pu si Ishak anaknu anakan si Sara ka'u ... Tumananku isab si iye janji'ku bakas pagsulutanten. Janji'ku inin ga' niya' tamananne saguwa' tumananku sampay si me' tubu'nen.” (Panagna'an 17:20,21,19)

Manjari, pinabugtu' we' Tuhanin we' papitune me' nabihin duk ujudnen Mangalekkatin amban me' tubu' si Ishak. Si lesson mapaturulin – bang amban kahandak Tuhanin – kitete du bang sa'ingge pangurung Tuhanin pu Nabi Ibrahim duk si Sara anak pananggupnen – si Ishak.

Bugtu' **kapangandelan Tuhanin**. Tumanne du me' pananggupnen! Ga' niya' hunt si iye! Pakale kew si me' ayat mahāp amban dem Kitab Injil inin, pa'inne:

“Asal ga'i te'ed takila-kila ase' Tuhan si kitehin bi kēmon. Ga'i tahātite pikilannen. Ga'i tahātite me' hinangannen.

*'Sine mangata'uhan pikilan Tuhanin? Sine mamananolo'an iyehin?
Ga'i makajari we' niya' pangurungte iye duk niya' utangne si kite.'
Pegge' Tuhanin magpapanjari kēmon-kēmonin.
Iye magbaya'in duk kēmon pinapanjari we' ne supaya iye tapudji.
Pudjite bi Tuhanin ga' tamanan. Amin.'* (Roma 11:33-36)

Hāp isab bakas pakale kew ellew inin....Karayaw iledjiki'an kew we'
Tuhanin sasangnu mikil-mikil sabab ayat amban dem Kitab inin, pina'in:

*"Bang kite ga'i teteg si Tuhan, masi du iye kapangandelan duk asal
tumananne du bissānen. Pegge' bang iye, ga'i te'ed pinda addatnen."
(2 Timoteo 2:13)*

Wassalam